

Sygn. akt IVU 1743/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Maleszka

Protokolant st.sekr.sądowy Agnieszka Piórczyńska

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2013 r. w Toruniu

sprawy **J. R.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 10 września 2012 r. nr (...)

oddala odwołanie.

/-/SSO Małgorzata Maleszka

Sygn. akt: IVU 1743/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 września 2012 r. (o numerze: (...)) (...) Oddział w T. – powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43, ze zm.) – odmówił ubezpieczonemu J. R. prawa do emerytury. Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie organ rentowy wskazał, że odmawia przyznania prawa do tzw. wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ze względu na fakt, że ubezpieczony nie osiągnął wieku emerytalnego oraz nie udokumentował co najmniej 15-letniego okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w ramach stosunku pracy. (...) Oddział w T. podkreślił, że na okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach J. R. nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Dokumentacja przedłożona z Archiwum Wojskowego w T. potwierdza wypłatę dodatku szkodliwego w trakcie okresu zatrudnienia w jednostkach wojskowych, jednakże fakt ten nie jest przesłanką do uwzględnienia tych okresów jako pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Ubezpieczony złożył odwołanie od wymienionej wyżej decyzji, w którym stwierdził, że przepracował w warunkach szkodliwych dla zdrowia około 19 lat. J. R. nadmienił, że pracował m. in. w jednostce wojskowej nr (...) G. – w okresie

od dnia 16 lipca 1971 r. do dnia 30 czerwca 1999 r. Ubezpieczony powołał się również na to, że przez okres przeszło 20 lat otrzymywał dodatek do wynagrodzenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji i jednocześnie wniósł o oddalenie odwołania.

Na rozprawie przed tutejszym Sądem Okręgowym każda ze stron podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko w przedmiotowym sporze. Dodatkowo J. R. oświadczył, że zgadza się z zapisami zawartymi w dokumentach opatrzonych datą 22 czerwca 2011 r. (tzn. w dokumentach przesłanych przez Archiwum Sił Powietrznych).

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony J. R. urodził się w dniu (...). Wyżej wymieniony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Staż ubezpieczeniowy J. R. obliczony według stanu na dzień wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, ze zm.), tj. na 1 stycznia 1999 r., wyniósł 27 lat, 5 miesięcy i 18 dni (w tym 27 lat, 4 miesiące i 17 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 1 dzień okresów nieskładkowych).

(okoliczności bezsporne)

W okresie od dnia 16 lipca 1971 r. do dnia 30 czerwca 1999 r. J. R. był zatrudniony w ramach stosunku pracy – jako pracownik cywilny - w Jednostce Wojskowej nr (...) G., na stanowisku ślusarza - mechanika. Wymieniona wyżej jednostka stanowiła składnicę materiałów pędnych i smarów. W czasie zatrudnienia u wymienionego wyżej pracodawcy ubezpieczony zajmował się wykonywaniem takich czynności, jak m. in. czyszczenie metalowych zbiorników – naziemnych i podziemnych, o pojemności od kilkudziesięciu tysięcy litrów do kilku milionów litrów (od dnia 22 sierpnia 1975 r.) oraz (od października 1977 r.) prace przy naprawie i próbach pistoletów paliwowych. Pojemniki były czyszczone trocinami przywożonymi z tartaku. W okresie, w którym ubezpieczony czyścił zbiorniki, zajmował się też pracami ślusarskimi, np. wymianą zaworów, zasuw, armatur, tj. rur, kranów, węży. J. R. pracował w warsztacie, w którym pracowało około 15 osób – m. in. kowale, spawacze, elektryk. W okresie od września 1975 r. do listopada 1996 r. (z wyjątkiem wymienionych poniżej enumeratywnie miesięcy) J. R. otrzymywał od pracodawcy dodatek do wynagrodzenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia – początkowo w wysokości 0,50 złotych za godzinę pracy przy czyszczeniu zbiorników. Od dnia 1 października 1977 r. wysokość dodatku za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia dla J. R. została podwyższona do kwoty 1,00 złoty za godzinę pracy (z tytułu pracy przy naprawie i próbach pistoletów paliwowych). Od dnia 1 października 1980 r. wysokość dodatku została ponownie ustalona w wysokości 0,50 złotych za godzinę pracy – z tym, że jednocześnie pracodawca przyznał ubezpieczonemu stały dodatek „za szczególne właściwości pracy” – w kwocie 100,00 złotych. Od dnia 2 lutego 1981 r. wysokość dodatku ubezpieczonego za pracę w warunkach szczególnych wyniosła 1,00 złoty za każdą godzinę pracy. Od tej samej daty J. R. przyznano również dodatek do wynagrodzenia - tzw. (...). Na mocy „angażu” obowiązującego od dnia 2 lutego 1981 r. dowódca jednostki wojskowej zatrudniającej J. R. zobowiązał Kierownika Sekcji (...) do załączenia do listy płac wykazu godzin przepracowanych w warunkach szkodliwych dla zdrowia. Z czasem wysokość stałego dodatku do wynagrodzenia z tytułu pracy w warunkach szczególnych została podwyższona do kwoty 700,00 złotych. Od dnia 1 lipca 1985 r. pracodawca zaczął wypłacać ubezpieczonemu dodatek do wynagrodzenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia w nowej stawce - 800,00 złotych na miesiąc.

J. R. otrzymywał dodatek do wynagrodzenia za pracę w warunkach szczególnych – w miesiącach: od września 1975 r. do stycznia 1977 r., od października 1977 r. do sierpnia 1985 r., od września 1987 r. do listopada 1991 r., od stycznia 1992 r. do czerwca 1992 r., od września 1992 r. do lutego 1995 r., od lipca 1995 r. do sierpnia 1995 r. oraz od listopada 1995 r. do listopada 1996 r. W pozostałych miesiącach z przedziału lat: 1975-1996, jak również w latach: 1971-1974 oraz 1997-1998 pracodawca nie wypłacił ubezpieczonemu dodatku z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W okresie, w którym wysokość dodatku do wynagrodzenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia określona była jedynie stawką godzinową (bez stałego dodatku za szczególne właściwości pracy), J. R. otrzymywał ten dodatek w następujących kwotach:

- 1) we wrześniu 1975 r. – 104,00 złote;
- 2) w październiku 1975 r. – 84,00 złote;
- 3) w listopadzie 1975 r. – 88,50 złotych;
- 4) w grudniu 1975 r. – 81,00 złotych;
- 5) w styczniu 1976 r. – 53,00 złote;
- 6) w lutym 1976 r. – 89,00 złotych;
- 7) w marcu 1976 r. – 81,00 złotych;
- 8) w kwietniu 1976 r. – 80,00 złotych;
- 9) w maju 1976 r. – 66,00 złotych;
- 10) w czerwcu 1976 r. – 85,00 złotych;
- 11) w lipcu 1976 r. – 64,50 złotych;
- 12) w sierpniu 1976 r. – 89,00 złotych;
- 13) we wrześniu 1976 r. – 88,00 złotych;
- 14) w październiku 1976 r. – 69,00 złotych;
- 15) w listopadzie 1976 r. – 69,00 złotych;
- 16) w grudniu 1976 r. – 81,00 złotych;
- 17) w styczniu 1977 r. – 82,00 złote;
- 18) w okresie od lutego 1977 r. do września 1977 r. – nie otrzymywał dodatku;
- 19) w październiku 1977 r. – 85,00 złotych;
- 20) w listopadzie 1977 r. – 85,00 złotych + 170,00 złotych;
- 21) w grudniu 1977 r. – 154,00 złote;
- 22) w styczniu 1978 r. – 74,00 złote;
- 23) w lutym 1978 r. – 88,00 złotych;
- 24) w marcu 1978 r. – 77,00 złotych;
- 25) w kwietniu 1978 r. – 62,00 złote;
- 26) w maju 1978 r. – 77,00 złotych;
- 27) w czerwcu 1978 r. – 84,00 złote;

- 28) w lipcu 1978 r. – 97,00 złotych;
- 29) w sierpniu 1978 r. – 54,00 złote;
- 30) we wrześniu 1978 r. – 30,00 złotych;
- 31) w październiku 1978 r. – 69,00 złotych;
- 32) w listopadzie 1978 r. – 84,00 złote;
- 33) w grudniu 1978 r. – 77,00 złotych;
- 34) w styczniu 1979 r. – 81,00 złotych;
- 35) w lutym 1979 r. – 84,00 złote;
- 36) w marcu 1979 r. – 69,00 złotych;
- 37) w kwietniu 1979 r. – 62,00 złote;
- 38) w maju 1979 r. – 81,00 złotych;
- 39) w czerwcu 1979 r. – 92,00 złote;
- 40) w lipcu 1979 r. – 62,00 złote;
- 41) w sierpniu 1979 r. – 57,00 złotych;
- 42) we wrześniu 1979 r. – 85,00 złotych;
- 43) w październiku 1979 r. – 100,00 złotych;
- 44) w listopadzie 1979 r. – 78,00 złotych;
- 45) w grudniu 1979 r. – 74,00 złote;
- 46) w styczniu 1980 r. – 66,00 złotych;
- 47) w lutym 1980 r. – 76,00 złotych;
- 48) w marcu 1980 r. – 75,00 złotych;
- 49) w kwietniu 1980 r. – 85,00 złotych;
- 50) w maju 1980 r. – 64,00 złote;
- 51) w czerwcu 1980 r. – 81,00 złotych;
- 52) w lipcu 1980 r. – 81,00 złotych;
- 53) w sierpniu 1980 r. – 72,00 złote;
- 54) we wrześniu 1980 r. – 39,00 złotych.

W czasie zatrudnienia u wymienionego wyżej pracodawcy, w okresie po 14 listopada 1991 r., J. R. korzystał z zasiłków chorobowych i opiekuńczych w dniach: od 23 czerwca 1992 r. do 15 lipca 1992 r. oraz od 8 grudnia 1995 r. do 15 grudnia 1995 r.

W dokumentach kadrowo-płacowych z okresu zatrudnienia w Jednostce Wojskowej nr (...) G. ubezpieczony figuruje jako (...).

DOWÓD: - świadectwo pracy z dnia 28 lutego 2005 r. – k. 4 akt rentowych, k. 21

i 29 akt sądowych.

- legitymacja ubezpieczeniowa J. R. – w kopercie na k. 13

akt rentowych.

- pismo przewodnie Archiwum Sił Powietrznych oraz „Zaświadczenie”

z dnia 14 października 2005 r. – k. 22-23 akt rentowych.

- dokumentacja kadrowo-płacowa dotycząca J. R.

wraz z pismem przewodnim Archiwum Sił Powietrznych z dnia 22

czerwca 2011 r. – k. 6-13 akt emerytalnych, k. 12-17, 19-20 i 31-37 akt

sądowych.

- dokumenty w aktach osobowych J. R. (plik) – w kopercie

na k. 42 akt sądowych.

- pismo Archiwum Sił Powietrznych z dnia 25 lutego 2013 r. – k. 69 akt

sądowych.

- częściowo zeznania świadka B. G. – k. 56-57 akt

sądowych.

- częściowo zeznania świadka T. K. – k. 57-59 akt

sądowych.

- częściowo zeznania świadka L. W. – k. 59-60 akt sądowych.

- częściowo przesłuchanie ubezpieczonego jako strony – k. 60-61 akt

sądowych.

W czasie zatrudnienia w Jednostce Wojskowej nr (...) G. ubezpieczony współpracował m. in. z T. K., który był zatrudniony u wymienionego wyżej pracodawcy w okresie od dnia 26 października 1972 r. do dnia 30 czerwca 1999 r. – na stanowisku konserwatora maszyn i urządzeń. Ponadto J. R. współpracował z B. G. (zatrudnionym w latach: 1964-1989 jako żołnierz zawodowy) oraz z L. W. (żołnierzem zawodowym, który pracował razem z ubezpieczonym przez około 20 lat, będąc jego przełożonym).

DOWÓD: - świadectwo pracy z dnia 25 listopada 2003 r. i inne dokumenty

kadrowo-płacowe – k. 16-20 akt emerytalnych świadka T.

K. (plik dotyczący świadczenia przedemerytalnego).

- (...) (kserokopia) – k. 54 akt sądowych.
- zeznania świadka B. G. – k. 56-57 akt sądowych.
- zeznania świadka T. K. – k. 57-59 akt sądowych.
- zeznania świadka L. W. – k. 59-60 akt sądowych.

J. R. nie pozostaje w stosunku pracy. Ostatni stosunek pracy, którego ubezpieczony był stroną jako pracownik, został rozwiązany z dniem 28 lutego 2005 r. Od dnia 24 sierpnia 2005 r. począwszy J. R. utrzymuje się z renty z tytułu okresowej, całkowitej niezdolności do pracy – przyznanej obecnie na okres do dnia 31 października 2013 r.

DOWÓD: - świadectwo pracy z dnia 28 lutego 2005 r. – k. 4 akt rentowych.

- decyzja (...) Oddziału w T. z dnia 20 października 2005 r.
o przyznaniu renty – k. 20 akt rentowych.
- decyzja (...) Oddziału w T. z dnia 25 września 2007 r.
o ustaleniu prawa do renty na dalszy okres – k. 44 akt rentowych.
- decyzja (...) Oddziału w T. z dnia 20 października 2009 r.
o ustaleniu prawa do renty na dalszy okres – k. 49 akt rentowych.
- decyzja (...) Oddziału w T. z dnia 28 października 2011 r.
o ustaleniu prawa do renty na dalszy okres – k. 53 akt rentowych.

W dniu 3 września 2012 r. J. R. wystąpił do (...) Oddziału w T. z wnioskiem o emeryturę. Do wniosku ubezpieczony załączył dokumenty dotyczące jego zatrudnienia w Jednostce Wojskowej nr (...) G.. Rozpoznawszy powyższy wniosek (...) Oddział w T. wydał decyzję z dnia 10 września 2012 r. (o numerze: (...)), na mocy której odmówił J. R. prawa do emerytury – z powodu braku osiągnięcia przez ubezpieczonego wieku emerytalnego oraz nieudokumentowania 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

DOWÓD: - wniosek ubezpieczonego o emeryturę wraz z załącznikami – k. 1-14 akt emerytalnych.

- odmowna decyzja (...) Oddziału w T. – k. 21 akt emerytalnych.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił częściowo w oparciu o zeznania świadków: B. G., T. K. i L. W., częściowo – przesłuchanie ubezpieczonego jako strony oraz na podstawie wymienionych wyżej dokumentów, zarówno znajdujących się w aktach emerytalnych i rentowych dotyczących J. R., prowadzonych przez (...) Oddział w T., jak i tych złożonych bezpośrednio do akt sądowych niniejszej sprawy, jak również dokumentów znajdujących się w aktach emerytalnych świadka T. K.. Sąd uznał za wiarygodne powołane wyżej dokumenty stanowiące dowody w sprawie, jako że były one jasne, logiczne i zrozumiałe oraz wzajemnie się uzupełniały, tworząc łącznie spójną całość. Sąd nie dał jedynie wiary danym zawartym w „Zaświadczeniu” Archiwum Sił Powietrznych z dnia 19 sierpnia 2005 r. (kserokopie pisma - k. 18 i 30 akt sądowych), jako że informacje zawarte w tym dokumencie były sprzeczne z zestawieniem miesięcy, w których J. R. pobierał dodatek z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia, zawartym w „Zaświadczeniu” sporządzonym przez Archiwum Sił Powietrznych w dniu 22 czerwca 2011 r. (kserokopie - k. 19-20 i 32 akt sądowych, oryginał – k. 12-13 akt emerytalnych). Jednocześnie należy dodać, że w piśmie z dnia 25 lutego 2013 r. (k. 69 akt sądowych) Archiwum Sił Powietrznych wyjaśniło, że prawdziwe dane, oparte na posiadanej dokumentacji

kadrowo-płacowej dotyczącej J. R., zawarte są w zaświadczeniu z dnia 22 czerwca 2011 r. W tym stanie rzeczy Sąd – ustalając okresy pobierania przez ubezpieczonego dodatku z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia - oparł się na zaświadczeniu z dnia 22 czerwca 2011 r. (nie zaś na tym wystawionym w dniu 19 października 2005 r.). Jeśli natomiast chodzi o zeznania świadków oraz przesłuchanie ubezpieczonego jako strony to Sąd dał im wiarę jedynie w takim zakresie, w jakim wymienione dowody były niesprzeczne z dokumentami zgromadzonymi w aktach sprawy, dotyczącymi zatrudnienia J. R. w Jednostce Wojskowej nr (...) G.. W pozostałej części Sąd odmówił waloru wiarygodności dowodom z zeznań świadków oraz przesłuchania strony, tj. J. R. – jako sprzecznym z dokumentacją kadrowo-płacową ubezpieczonego z okresu zatrudnienia u wymienionego wyżej pracodawcy.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu zważył, co następuje.

Odwołanie wniesione przez ubezpieczonego jest bezzasadne i jako takie podlega w całości oddaleniu.

W niniejszej sprawie ubezpieczony dochodził ustalenia prawa do tzw. wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nie było przedmiotem sporu między stronami, że J. R. – będąc osobą urodzoną po dniu 31 grudnia 1948 r. - ukończył (choć już po wydaniu zaskarżonej decyzji) obniżony wiek emerytalny wynoszący 60 lat, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz legitymuje się wymaganym, co najmniej 25-letnim stażem ubezpieczeniowym (tzn. okresami składkowymi i nieskładkowymi – obliczonymi na dzień 1 stycznia 1999 r.). Ponadto poza sporem było to, że ubezpieczony nie pozostaje w stosunku pracy, aczkolwiek ta ostatnia okoliczność pozostawała bez znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowego sporu – z uwagi na zmianę brzmienia przepisu art. 184 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jaka nastąpiła z dniem 1 stycznia 2013 r., a o której będzie mowa w dalszej części niniejszego uzasadnienia. Spór dotyczył natomiast tego, czy ubezpieczony posiada co najmniej 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, niezbędny do ustalenia prawa do tzw. wcześniejszej emerytury.

Przechodząc do omówienia podstawy prawnej rozstrzygnięcia należy w pierwszym rzędzie wskazać na treść ogólnego przepisu regulującego przyznawanie prawa do emerytury osobom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. Zgodnie z generalnym przepisem, tzn. art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, ze zm.), nazywanej dalej „ustawą emerytalną” - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Natomiast z przepisu art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej wynika, że emerytura przysługuje ubezpieczonemu urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. po osiągnięciu – co najmniej 60 lat dla mężczyzny, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. na dzień 1 stycznia 1999r. – vide art. 196 ustawy) spełniał łącznie następujące warunki:

- miał co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy,

- miał co najmniej 15-letni okres wykonywania pracy w szczególnych

warunkach lub w szczególnym charakterze, w ramach stosunku pracy,

wymagany przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych

warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43, ze zm.).

Ponadto ubezpieczony musi spełniać warunek braku przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego, albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz – w stanie prawnym obowiązującym do dnia 31 grudnia 2012 r. włącznie - legitymować się rozwiązaniem stosunkiem pracy (w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem). W obecnym stanie prawnym, to znaczy od dnia 1 stycznia 2013 r. począwszy, brak jest wymogu

rozwiązania stosunku pracy (vide przepis art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej w brzmieniu nadanym przez przepis art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. z 2012 r., poz. 637).

W przedmiocie określenia wymaganego wieku emerytalnego, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków na podstawie których przysługuje ubezpieczonemu prawo do tzw. wcześniejszej emerytury przepis art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej odsyła do „przepisów dotychczasowych”. Stosowne regulacje – stanowiące obecnie obowiązujące prawo - zawarte są w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43, ze zm.).

Stosowne wykazy rodzajów prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zostały zawarte w wykazach „A” i „B” stanowiących załącznik do wymienionego wyżej rozporządzenia. W przepisie § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia w zakresie sprecyzowania stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, znajduje się odesłanie do odpowiednich przepisów resortowych (ustalonych przez właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze). Należy jednakże zauważyć, iż uściślenia dokonane przez właściwych ministrów (kierowników urzędów centralnych czy centralne związki spółdzielcze), polegające na ustaleniu wykazów stanowisk, na których wykonywana jest praca w szczególnych warunkach, pełnią w obecnym stanie prawnym wyłącznie funkcję informacyjną, porządkującą. Nie jest dopuszczalne bowiem zamieszczanie w rozporządzeniu jako akcie wykonawczym upoważnienia do podejmowania określonych działań przez inny podmiot i wyposażanie go w kompetencje wykonawcze. W rezultacie zatem o spełnieniu przesłanki „wykonywania pracy w szczególnych warunkach” przesądza wykonywanie pracy wymienionej w załącznikach „A” i „B” do rozporządzenia, które stanowią integralną część rozporządzenia jako aktu wykonawczego, niezależnie od tego, w jakim zakładzie praca taka była (lub jest) wykonywana (por. T. Bińczycka – Majewska OSP 2002/4/48 - t.2, glosa do wyroku SN z dnia 7 lipca 1999 r., sygn. akt: III RN 25/99).

W myśl przepisu § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do tzw. wcześniejszej emerytury są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Pojęcie pracy wykonywanej stale należy rozumieć jako pracę wykonywaną na danym stanowisku pracy, zgodnie z rozkładem czasu pracy i w pełnym wymiarze czasu pracy, ustalonym dla danego stanowiska. W związku z powyższym nie będzie uznawana za taką pracę - praca wykonywana np. w połowie wymiaru czasu pracy lub tylko kilka lub kilkanaście dni w miesiącu. W wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r. (sygn. akt: II UK 21/10; LEX nr 619638) Sąd Najwyższy stwierdził, że praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sąd Okręgowy podziela stanowisko zaprezentowane przez Sąd Najwyższy w cytowanym wyżej orzeczeniu.

Należy także zwrócić uwagę na treść § 19 ust. 1 rozporządzenia, który stanowi, iż przy ustalaniu okresów pracy, o których mowa w § 2, uwzględnia się również okresy takiej pracy (służby), wykonywanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia. Zgodnie zaś z przepisem § 19 ust. 2 tego rozporządzenia prace dotychczas zaliczone do I kategorii zatrudnienia w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz. U. z 1979 r., nr 13, poz. 86 i z 1981 r., nr 32, poz. 186) uważa się za prace wykonywane w szczególnych warunkach, o których mowa w § 4. Przepisy te mają znaczenie w przedmiotowej sprawie, albowiem spór dotyczy pracy wykonywanej m. in. w okresie przed dniem wejścia w życie rozporządzenia z 1983 r. - ubezpieczony twierdził, iż pracował w szczególnych warunkach już od września 1975 r.

Ponadto warto przytoczyć treść przepisu § 2 ust. 2 rozporządzenia, zgodnie z którym okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Jednakże w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe

jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody. Postępowanie administracyjne przed ZUS w sprawie przyznania prawa do emerytury z chwilą wniesienia odwołania przekształca się bowiem w postępowanie sądowe, w którym nie obowiązują już ograniczenia dowodowe do których stosowania zobowiązany jest organ rentowy.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że ubezpieczony nie wykazał wymaganego przez przepisy, co najmniej 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym przezeń stanowisku. Powyższy wniosek wynika z analizy treści dokumentów kadrowo-płacowych J. R. z okresu jego zatrudnienia w okresie objętym sporem. Po pierwsze należy zauważyć, że w wystawionym ubezpieczonemu świadectwie pracy datowanym na dzień 28 lutego 2005 r. następca prawny pracodawcy, który w przeszłości zatrudniał J. R., tzn. Jednostki Wojskowej nr (...) G., zawarł w rubryce 9. świadectwa – oznaczonej nagłówkiem: „wykonywał(a) pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze” – zapis o treści: „nie dotyczy” (k. 4 akt rentowych). Po drugie, choć Sąd uznał - mimo cytowanego wyżej zapisu zawartego w świadectwie pracy - że ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie swojego zatrudnienia w Jednostce Wojskowej nr (...) G., to jednocześnie ustalił, poza miesiącami w których pracodawca wypłacał ubezpieczonemu dodatek do wynagrodzenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia, w okresie, którego dotyczy niniejszy spór, było również wiele miesięcy, w których J. R. takiego dodatku nie otrzymywał, co oznacza, iż w miesiącach tych ubezpieczony nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony był zatrudniony u wymienionego wyżej pracodawcy w okresie od dnia 16 lipca 1971 r. do dnia 30 czerwca 1999 r. (vide świadectwo pracy – k. 4 akt rentowych). Z kolei z „Zaświadczenia” wystawionego przez Archiwum Sił Powietrznych (k. 12-13 akt emerytalnych) wynika, że J. R. nie otrzymywał dodatku z tytułu pracy w warunkach szczególnych w okresach: przed wrześniem 1975 r. oraz po listopadzie 1996 r. (dokument całkowicie pomija lata: 1971-1974 oraz 1997-1999, z czego należy wnosić, że w tych okresach ubezpieczony nie otrzymywał dodatku z tytułu pracy w warunkach szczególnych, przy czym dla potrzeb ustalenia prawa do tzw. wcześniejszej emerytury badaniu podlega wyłącznie okres przed dniem wejścia w życie ustawy emerytalnej, tzn. do 31 grudnia 1998 r. włącznie). Ponadto w „Zaświadczeniu” zawarto informację, że ubezpieczony nie otrzymywał przedmiotowego dodatku w okresach: od lutego 1977 r. do września 1977 r., od września 1985 r. do sierpnia 1987 r., w grudniu 1991 r., od lipca 1992 r. do sierpnia 1992 r., od marca 1995 r. do czerwca 1995 r. oraz od września 1995 r. do października 1995 r. Reasumując, wymieniony wyżej dokument potwierdza, że pracodawca wypłacał J. R. dodatek z tytułu pracy w szczególnych warunkach przez okres 214 miesięcy (czyli 17 lat i 10 miesięcy) – w latach: 1975-1996. Opierając się na cytowanym wyżej dokumencie Sąd przyjął, że można uznać, iż ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych tylko w tych miesiącach, za które pracodawca wypłacił J. R. dodatek do wynagrodzenia - z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia. Nielogicznym byłoby bowiem przyjęcie wersji wydarzeń, zgodnie z którą ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych również w tych miesiącach, w których nie otrzymał od pracodawcy wspomnianego wyżej dodatku płacowego. W ocenie Sądu należy założyć racjonalność działań pracodawcy, który zatrudniał ubezpieczonego w okresie objętym sporem. Skoro zaś pracodawca ów w jednych miesiącach wypłacał J. R. dodatek do wynagrodzenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia, natomiast w innych miesiącach ubezpieczony tego dodatku nie otrzymywał, to znaczy, że istniał logiczny powód takiego stanu rzeczy. Zdaniem Sądu takie zróżnicowanie wynikało z faktu, że przez część miesięcy J. R. po prostu nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych w związku z czym za te miesiące pracodawca nie wypłacił mu dodatku do wynagrodzenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia. Podobnie rzecz ma się z wypłatą dodatku (według stawki godzinowej) w wysokości niższej niż liczba godzin odpowiadająca miesięcznej normie czasu pracy – w miesiącach, w których J. R. otrzymał dodatek w takiej właśnie wysokości, nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Z całą pewnością ubezpieczony nie zawsze wykonywał pracę w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze czasu pracy. Gdyby było inaczej, to nieracjonalnie brzmiałby zapis zawarty w „angażu” obowiązującym od dnia 2 lutego 1981 r., zgodnie z którym Kierownik Sekcji (...) miał prowadzić wykaz godzin przepracowanych m. in. przez J. R. – w warunkach szczególnych. Gdyby ubezpieczony przez cały okres swojego zatrudnienia w Jednostce Wojskowej nr (...) G. wykonywał pracę w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze czasu pracy, to prowadzenie przez Kierownika Sekcji (...) wspomnianego wyżej wykazu byłoby zbyteczne, albowiem ilość godzin pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych równałaby się każdorazowo liczbie godzin stanowiącej miesięczną normę czasu pracy. Obowiązek prowadzenia przez Kierownika Sekcji (...) wspomnianego wyżej wykazu świadczy o tym, że ilość godzin

pracy J. R. w warunkach szkodliwych dla zdrowia była w każdym miesiącu różna. W konsekwencji powyższych rozważań Sąd uznał, że ubezpieczony świadczył pracę w warunkach szczególnych tylko w tych miesiącach, za które otrzymał od pracodawcy dodatek do wynagrodzenia z tego tytułu, zaś wykonywał taką pracę stale i w pełnym wymiarze czasowym – jedynie w tych z miesięcy, w których wysokość wypłaconego dodatku (obliczona według stawki godzinowej) była nie niższa niż liczba godzin stanowiąca miesięczną normę czasu pracy. Praca wykonywana przez ubezpieczonego we wskazanych wyżej miesiącach (w okresie jego zatrudnienia w Jednostce Wojskowej nr (...) G.) odpowiada zatrudnieniu, o którym mowa w dziale IV ([Prace] „W chemii”), poz. 39 („Oczyszczanie albo naprawianie aparatów lub pojemników (np. cystern, zbiorników itp.) po produktach toksycznych, żrących i parzących oraz prace wewnątrz cystern, kotłów, zbiorników, aparatów i kanałów technologicznych”) wykazu „A” stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego [...] (Dz. U. nr 8, poz. 43, ze zm.). Jednocześnie należy podkreślić, że dokumenty nie potwierdzają, aby ubezpieczony przez okres co najmniej 15 lat wykonywał pracę w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku, jakie zajmował. Trzeba w tym miejscu podkreślić, że w okresie od września 1975 r. do września 1980 r. J. R. otrzymywał dodatek do wynagrodzenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia – w wysokości określonej stawką godzinową w związku czym na podstawie wysokości dodatku otrzymanego przez ubezpieczonego możliwe jest ustalenie ilości godzin, jakie przepracował on w warunkach szczególnych w każdym z miesięcy objętych wskazanym wyżej przedziałem czasu. Porównanie ilości godzin przepracowanych przez J. R. w warunkach szkodliwych dla zdrowia z ilością godzin stanowiących miesięczną normę czasu pracy w okresie od września 1975 r. do września 1980 r. obrazuje poniższa tabela:

Miesiąc	Wysokość wypłaconego ubezpieczonemu dodatku za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia	Ilość godzin przepracowanych przez J. R. w warunkach szczególnych (ustalona na podstawie ilości godzin, za które ubezpieczonemu wypłacono dodatek z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia)	Miesięczna norma czasu pracy	Czy ubezpieczony pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych (porównanie danych z dwóch poprzednich kolumn)
wrzesień 1975 r.	104,00 złote	208 godzin (104,00 złote : 0,5 zł/1g. = 208,00 godzin)	176 godzin	TAK
październik 1975 r.	84,00 złote	168 godzin (84,00 złote : 0,5 zł/1g. = 168 godzin)	184 godziny	NIE (brakuje 16 godzin)
listopad 1975 r.	88,50 złotych	177 godzin (88,50 złotych : 0,5	144 godziny	TAK

		złotych/1g. = 177 godzin)		
grudzień 1975 r.	81,00 złotych	162 godziny (81,00 złotych : 0,5 złotych/1g. = 162 godziny)	168 godzin	NIE (brakuje 6 godzin)
styczeń 1976 r.	53,00 złote	106 godzin (53,00 złote : 0,5 złotych/1g. = 106 godzin)	168 godzin	NIE (brakują 62 godziny)
luty 1976 r.	89,00 złotych	178 godzin (89,00 złotych : 0,5 złotych/1g. = 178 godzin)	160 godzin	TAK
marzec 1976 r.	81,00 złotych	162 godziny (81,00 złotych : 0,5 złotych/1g. = 162 godziny)	184 godziny	NIE (brakują 22 godziny)
kwiecień 1976 r.	80,00 złotych	160 godzin (80 złotych : 0,5 złotych/1g. = 160 godzin)	168 godzin	NIE (brakuje 8 godzin)
maj 1976 r.	66,00 złotych	132 godziny (66,00 złotych : 0,5 złotych/1g. = 132 godziny)	152 godziny	NIE (brakuje 20 godzin)
czerwiec 1976 r.	85,00 złotych	170 godzin (85,00 złotych : 0,5 złotych/1g. = 170 godzin)	168 godzin	TAK
lipiec 1976 r.	64,50 złotych	129 godzin (64,50 złotych : 0,5 złotych/1g. = 129 godzin)	176 godzin	NIE (brakuje 47 godzin)
sierpień 1976 r.	89,00 złotych	178 godzin (89,00 złotych : 0,5	176 godzin	TAK

		złotych/1g. = 178 godzin)		
wrzesień 1976 r.	88,00 złotych	176 godzin (88,00 złotych : 0,5 złotych/1g. = 176 godzin)	176 godzin	TAK
październik 1976 r.	69,00 złotych	138 godzin (69,00 złotych : 0,5 złotych/1g. = 138 godzin)	168 godzin	NIE (brakuje 30 godzin)
listopad 1976 r.	69,00 złotych	138 godzin (69,00 złotych : 0,5 złotych/1g. = 138 godzin)	160 godzin	NIE (brakują 22 godziny)
grudzień 1976 r.	81,00 złotych	162 godziny (81,00 złotych : 0,5 złotych/1g. = 162 godziny)	176 godzin	NIE (brakuje 14 godzin)
styczeń 1977 r.	82,00 złote	164 godziny (82,00 złote : 0,5 złotych/1g. = 164 godziny)	160 godzin	TAK
październik 1977 r.	85,00 złotych	85 godzin (85,00 złotych : 1,00 złoty/1g. = 85 godzin)	168 godzin	NIE (brakują 83 godziny)
listopad 1977 r.	255,00 złotych (85,00 złotych + 170,00 złotych = 255,00 złotych)	255 godzin (255,00 złotych : 1,00 złoty/1g. = 255 godzin)	160 godzin	TAK
grudzień 1977 r.	154,00 złote	154 godziny (154,00 złote : 1,00 złoty/1g. = 154 godziny)	168 godzin	NIE (brakuje 14 godzin)

styczeń 1978 r.	74,00 złote	74 godziny (74,00 złote : 1,00 złoty/1g. = 74 godziny)	176 godzin	NIE (brakuje 172 godzin)
luty 1978 r.	88,00 złotych	88 godzin (88 złotych : 1,00 złoty/1g. = 88 godzin)	160 godzin	NIE (brakują 72 godziny)
marzec 1978 r.	77,00 złotych	77 godzin (77,00 złotych : 1,00 złoty/1g. = 77 godzin)	176 godzin	NIE (brakuje 99 godzin)
kwiecień 1978 r.	62,00 złote	62 godziny (62,00 złote : 1,00złoty/1g. = 62 godziny)	160 godzin	NIE (brakuje 98 godzin)
maj 1978 r.	77,00 złotych	77 godzin (77,00 złotych : 1 złoty/1g. = 77 godzin)	160 godzin	NIE (brakują 83 godziny)
czerwiec 1978 r.	84,00 złote	84 godziny (84,00 złote : 1 złoty/1g. = 84 godziny)	176 godzin	NIE (brakują 92 godziny)
lipiec 1978 r.	97,00 złotych	97 godzin (97,00 złotych : 1złoty/1g. = 97 godzin)	168 godzin	NIE (brakuje 71 godzin)
sierpień 1978 r.	54,00 złote	54 godziny (54,00 złote : 1 złoty/1g. = 54 godziny)	176 godzin	NIE (brakują 122 godziny)
wrzesień 1978 r.	30,00 złotych	30 godzin (30,00 złotych : 1 złoty/1g. = 30 godzin)	168 godzin	NIE (brakuje 138 godzin)
październik 1978 r.	69,00 złotych	69 godzin (69,00 złotych : 1 złoty/1g. = 69 godzin)	176 godzin	NIE (brakuje 107 godzin)

listopad 1978 r.	84,00 złote	84 godziny (84,00 złote : 1 złoty/1g. = 84 godziny)	160 godzin	<i>NIE (brakuje 76 godzin)</i>
grudzień 1978 r.	77,00 złotych	77 godzin (77,00 złotych : 1 złoty/1g. = 77 godzin)	152 godzin	<i>NIE (brakuje 75 godzin)</i>
styczeń 1979 r.	81,00 złotych	81 godzin (81,00 złotych : 1 złoty/1g. = 81 godzin)	176 godzin	<i>NIE (brakuje 95 godzin)</i>
luty 1979 r.	84,00 złote	84 godziny (84,00 złote : 1 złoty/1g. = 84 godziny)	160 godzin	<i>NIE (brakuje 76 godzin)</i>
marzec 1979 r.	69,00 złotych	69 godzin (69 złotych : 1 złoty/1g. = 69 godzin)	176 godzin	<i>NIE (brakuje 107 godzin)</i>
kwiecień 1979 r.	62,00 złote	62 godziny (62,00 złote : 1 złoty/1g. = 62 godziny)	160 godzin	<i>NIE (brakuje 98 godzin)</i>
maj 1979 r.	81,00 złotych	81 godzin (81,00 złotych : 1 złoty/1g. = 81 godzin)	168 godzin	<i>NIE (brakuje 87 godzin)</i>
czerwiec 1979 r.	92,00 złote	92 godziny (92,00 złote : 1 złoty/1g. = 92 godziny)	160 godzin	<i>NIE (brakuje 68 godzin)</i>
lipiec 1979 r.	62,00 złote	62 godziny (62,00 złote : 1 złoty/1g. = 62 godziny)	176 godzin	<i>NIE (brakuje 114 godzin)</i>
sierpień 1979 r.	57,00 złotych	57 godzin (57,00 złotych : 1 złoty/1g. = 57 godzin)	176 godzin	<i>NIE (brakuje 119 godzin)</i>
wrzesień 1979 r.	85,00 złotych	85 godzin (85,00 złotych : 1 złoty/1g. = 85 godzin)	160 godzin	<i>NIE (brakuje 75 godzin)</i>

październik 1979 r.	100,00 złotych	100 godzin (100 złotych : 1 złoty/1g. = 100 godzin)	184 godziny	NIE (brakują 84 godziny)
listopad 1979 r.	78,00 złotych	78 godzin (78,00 złotych x 1,00 złoty/1g. = 78 godzin)	168 godzin	NIE (brakuje 90 godzin)
grudzień 1979 r.	74,00 złote	74 godziny (74,00 złote : 1 złoty/1g. = 74 godziny)	152 godziny	NIE (brakuje 78 godzin)
styczeń 1980 r.	66,00 złotych	66 godzin (66,00 złotych : 1 złoty/1g. = 66 godzin)	176 godzin	NIE (brakuje 110 godzin)
luty 1980 r.	76,00 złotych	76 godzin (76,00 złotych : 1 złoty/1g. = 76 godzin)	168 godzin	NIE (brakują 92 godziny)
marzec 1980 r.	75,00 złotych	75 godzin (75,00 złotych : 1 złoty/1g. = 75 godzin)	168 godzin	NIE (brakują 93 godziny)
kwiecień 1980 r.	85,00 złotych	85 godzin (85,00 złotych : 1 złoty/1g. = 85 godzin)	168 godzin	NIE (brakują 83 godziny)
maj 1980 r.	64,00 złote	64 godziny (64,00 złote : 1 złoty/1g. = 64 godziny)	160 godzin	NIE (brakuje 96 godzin)
czerwiec 1980 r.	81,00 złotych	81 godzin (81,00 złotych : 1 złoty/1g. = 81 godzin)	160 godzin	NIE (brakuje 79 godzin)
lipiec 1980 r.	81,00 złotych	81 godzin (81,00 złotych : 1 złoty/1g. = 81 godzin)	184 godziny	NIE (brakują 103 godziny)

sierpień 1980 r.	72,00 złote	72 godziny (72,00 złote : 1 złoty/1g. = 72 godziny)	160 godzin	NIE (brakuje 88 godzin)
wrzesień 1980 r.	39,00 złotych	39 godzin (39,00 złotych : 1 złoty/1g. = 39 godzin)	176 godzin	NIE (brakuje 137 godzin)

Jak wynika z powyższego zestawienia, w okresie w którym pracodawca wypłacał J. R. dodatek do wynagrodzenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia w oparciu o stawkę godzinową (bez jakiegokolwiek stałego dodatku z tego tytułu, jak to miało miejsce od dnia 1 października 1980 r. począwszy) ubezpieczony przez okres 45 miesięcy (tj. przez 3 lata i 9 miesięcy) otrzymywał wspomniany dodatek w wysokości niższej niż liczba godzin odpowiadająca miesięcznej normie czasu pracy w danym miesiącu. Należy uznać, że w miesiącach, w których pracodawca wypłacił J. R. wspomniany wyżej dodatek w wysokości niższej niż liczba godzin odpowiadająca miesięcznej normie czasu pracy, ubezpieczony nie pracował w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze czasu pracy. Jeśli natomiast od ogólnej liczby lat i miesięcy, w których J. R. otrzymywał dodatek z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia (tj. od 17 lat i 10 miesięcy) odjąć liczbę lat i miesięcy, w których ubezpieczony nie pracował w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze czasu pracy (tzn. 3 lata i 9 miesięcy) to wówczas dochodzi się do konkluzji, że powód pracował w warunkach szczególnych – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – co najwyżej przez okres 14 lat i 1 miesiąca (17 lat i 10 miesięcy – 3 lata i 9 miesięcy = 14 lat i 1 miesiąc). Twierdzenia ubezpieczonego, jakoby w całym okresie zatrudnienia w Jednostce Wojskowej nr (...) G. wykonywał on pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku, jakie zajmował, należy uznać za niewiarygodne - jako sprzeczne z dokumentami wystawionymi przez Archiwum Sił Powietrznych, świadczącymi o wysokości wypłaconego J. R. dodatku z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia. Analiza tych dokumentów wskazuje, że przynajmniej w 45 miesiącach (vide zestawienie powyżej) ubezpieczony otrzymał dodatek w wysokości świadczącej o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze niższym niż miesięczna norma czasu pracy. Tak więc nie może być mowy o tym, aby J. R. w tych 45 miesiącach świadczył pracę w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze czasu pracy. Tym bardziej trzeba wykluczyć wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – w tych miesiącach, w których w ogóle nie otrzymał on od pracodawcy dodatku z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia.

Dodatkowo należy podkreślić, że również z zeznań świadków nie wynika, aby wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w warunkach szkodliwych np. L. W. przyznał, że wykonywał również prace w warsztacie, B. G. „zajmował się też pracami ślusarskimi”.

Ponadto od stażu pracy w warunkach szczególnych należy odjąć dni w tych miesiącach, w których J. R. – wykonując pracę w warunkach szczególnych - korzystał z zasiłków chorobowych i opiekuńczych – w przedziale czasu po 14 listopada 1991 r. a przed 1 stycznia 1999 r. Zgodnie bowiem z przepisem art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej – przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się: okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Tak więc od stażu pracy w warunkach szczególnych trzeba odliczyć ubezpieczonemu okresy: od 23 czerwca 1992 r. do 30 czerwca 1992 r. oraz od 8 grudnia 1995 r. do 15 grudnia 1995 r. (czyli łącznie 16 dni). Gwoli wyjaśnienia warto dodać, że co prawda J. R. korzystał z zasiłków z ubezpieczenia społecznego również w dniach: 1-15 lipca 1992 r., lecz okoliczność ta nie ma większego znaczenia dla niniejszej sprawy – wobec faktu, że Sąd już uprzednio odjął ubezpieczonemu od stażu pracy w warunkach szczególnych cały lipiec 1992 r. – jako jeden z miesięcy, w których wyżej wymieniony nie otrzymał od pracodawcy dodatku z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia (czyli jeden z miesięcy, w których J. R. w ogóle nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych). Tym samym staż pracy J. R. w warunkach szczególnych wynosi 14 lat i 14 dni (14 lat

i 1 miesiąc – 16 dni korzystania przez ubezpieczonego z zasiłków chorobowych i opiekuńczych = 14 lat 14 dni). Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że ubezpieczony nie legitymuje się co najmniej 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W konsekwencji J. R. nie może nabyć prawa do tzw. wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (art. 184 a contrario ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z §2 ust. 1 a contrario i §4 ust. 1 pkt 3 a contrario rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze).

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie cytowanych wyżej przepisów prawa materialnego oraz w oparciu o przepis art. 477¹⁴ §1 k.p.c. oddalił odwołanie jako bezzasadne, nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

Przewodnicząca

Sędzia SO Małgorzata Maleszka